

Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle

Historia, nowelizacje i pełny tekst jednolity (Dz.U. 2026 poz. 46)

Stan prawny na 27.09.2026 r.

1. Od kiedy obowiązuje

Ustawa o rzemiośle obowiązuje od **1 maja 1989 r.** – od ponad 37 lat.

- **Uchwalona:** 22 marca 1989 r.
- **Ogłoszona:** 30 marca 1989 r., Dz.U. 1989 nr 17 poz. 92
- **Weszła w życie:** 1 maja 1989 r. (art. 21 ustawy)
- **Aktualny tekst jednolity:** Dz.U. 2026 poz. 46 (obwieszczenie Marszałka Sejmu z 9 stycznia 2026 r.)
- **Wcześniejsze teksty jednolite:** Dz.U. 2002 poz. 979, 2015 poz. 1182, 2016 poz. 1285, 2018 poz. 1267, 2020 poz. 2159

Ustawy nie zmieniano od 35 lat, bynajmniej nowelizowano ją 14 razy, ostatnio w lipcu 2025 r. Prawdziwe jest natomiast to, że to wciąż ten sam akt z 1989 r., nigdy nie napisany od nowa. Zmiany były punktowe, a konstrukcja ustawy pochodzi z końca PRL.

2. O czym mówi ustawa – streszczenie

Ustawa jest krótka: 21 artykułów w 4 rozdziałach. Określa, kto jest rzemieślnikiem, jak potwierdza się kwalifikacje i jak działa samorząd rzemiosła.

- **Czym jest rzemiosło (art. 1–2).** Rzemiosło to działalność gospodarcza mikro-, małego lub średniego przedsiębiorcy prowadzona z pracą własną i kwalifikacjami zawodowymi w rzemiośle. Może ją prowadzić osoba fizyczna, spółka cywilna lub spółka handlowa, jeśli co najmniej jeden wspólnik ma kwalifikacje i pracuje osobiście. Rzemiosłem nie jest handel, transport, hotelarstwo, wolne zawody, działalność lecznicza (poza optykami i protetykami słuchu) ani twórczość artystów plastyków i fotografików.
- **Kwalifikacje i egzaminy (art. 3).** Dowodem kwalifikacji jest dyplom szkoły, dyplom mistrza, świadectwo czeladnicze lub zaświadczenie o wybranych kwalifikacjach. Egzaminy przeprowadzają komisje izb rzemieślniczych według standardów ZRP, a ZRP nadzoruje komisje. Opłaty: mistrzowski 1400 zł, czeladniczy 700 zł, sprawdzający 250 zł, z waloryzacją.

- **Kształcenie uczniów (art. 3 ust. 5–6).** Przygotowanie zawodowe odbywa się w dualnym systemie kształcenia. Rzemieślnik szkolący uczniów musi należeć do cechu lub izby, a nadzór sprawuje izba lub z jej upoważnienia cech.
- **Tytuł honorowy (art. 3a).** Minister kultury nadaje tytuł „Mistrz Rzemiosł Artystycznych” za dorobek w rzemiośle artystycznym i konserwatorskim.
- **Prawa i obowiązki rzemieślnika (art. 4–6).** Rzemieślnik może się zrzeszać, wybierać i być wybieranym do samorządu oraz korzystać z uproszczonego opodatkowania. Po jego śmierci małżonek i dzieci mogą prowadzić zakład. Rzemieślnik odpowiada dyscyplinarnie za naruszenie etyki zawodowej, na zasadach ze statutów.
- **Samorząd gospodarczy rzemiosła (art. 7–14).** Tworzą go cechy, izby rzemieślnicze i Związek Rzemiosła Polskiego, a obok działają spółdzielnie rzemieślnicze. Przynależność jest dobrowolna. Samorząd promuje rzemiosło, reprezentuje je wobec władz, nadzoruje kształcenie i może prowadzić szkoły. Ministrowie muszą pytać ZRP o opinię w sprawie przepisów o rzemiośle.
- **Przepisy końcowe (art. 15–21).** Cech tworzy co najmniej 30 założycieli, izbę co najmniej 20 cechów. Organizacje rzemiosła podlegają wpisowi do KRS.

3. Nowelizacje – 14 aktów zmieniających

Daty w pierwszej kolumnie to dni, od których zmiana obowiązuje w ustawie o rzemiośle, według bazy ISAP.

Zmiana od	Akt zmieniający	Tytuł aktu	Co wynikło ze zmiany
22.10.1997	Dz.U. 1997 nr 121 poz. 770	Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym	W art. 4 wyrazy „podmioty gospodarcze” zastąpiono słowem „przedsiębiorców” – rzemieślnik korzysta z form opodatkowania i ulg na zasadach wspólnych dla przedsiębiorców.
01.01.2001	Dz.U. 1997 nr 121 poz. 769	Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym	Nowe brzmienie art. 19: cechy, izby rzemieślnicze i ZRP muszą być wpisane do KRS i uzyskują osobowość prawną z chwilą wpisu.

Zmiana od	Akt zmieniający	Tytuł aktu	Co wynikło ze zmiany
13.02.2002	Dz.U. 2001 nr 129 poz. 1445	Ustawa o zmianie ustawy o rzemiośle	Największa nowelizacja: skreślono preambułę ustawy; limit zatrudnienia podniesiono z 15 do 50 pracowników; rzemiosłem może być też spółka cywilna osób fizycznych; rzemieślnik szkolący uczniów musi należeć do cechu lub izby; izba (lub cech) nadzoruje przygotowanie zawodowe; ministrowie muszą pytać ZRP o opinię w sprawie aktów prawnych; „samorząd rzemiosła” stał się „samorządem gospodarczym rzemiosła”; nowe brzmienie przepisów o izbach (świadectwa i dyplomy z godłem Państwa).
21.08.2003	Dz.U. 2003 nr 137 poz. 1304	Zmiana ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw	Standardy egzaminacyjne ustala ZRP; ZRP przejmuje nadzór nad komisjami egzaminacyjnymi izb (kontrola min. raz w roku, skargi, możliwość odwołania komisji i unieważnienia egzaminu); określono zadania izb przy egzaminach; opłaty za egzaminy powiązane z przeciętnym wynagrodzeniem.
01.02.2009	Dz.U. 2009 nr 6 poz. 33	Zmiana ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Wprowadzono egzamin sprawdzający dla dorosłych i nowy dowód kwalifikacji – zaświadczenie o posiadaniu wybranych kwalifikacji zawodowych, wydawane przez izby.
01.01.2012	Dz.U. 2011 nr 207 poz. 1230	Zmiana ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej	Dodano art. 3a: tytuł honorowy „Mistrz Rzemiosł Artystycznych”, nadawany przez ministra kultury.
01.09.2012	Dz.U. 2011 nr 205 poz. 1206	Zmiana ustawy o systemie oświaty	Egzaminy w zawodach szkolnictwa zawodowego oparto na podstawie programowej; wprowadzono suplementy Europass do świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich oraz zasady duplikatów i legalizacji.
05.12.2015	Dz.U. 2015 poz. 1782	Ustawa o zmianie ustawy o rzemiośle	Rzemiosło powiązane ze statusem mikro, małego lub średniego przedsiębiorcy (zamiast limitu pracowników); nowy katalog działalności niebędących rzemiosłem; opłaty egzaminacyjne jako % przeciętnego wynagrodzenia (mistrz 30%, czeladnik 15%, sprawdzający 5%); przygotowanie zawodowe w dualnym systemie kształcenia; rozszerzono krąg członków organizacji rzemiosła.
15.01.2016	Dz.U. 2016 poz. 64	Ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji	Na świadectwach i dyplomach umieszcza się znaki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji.
01.09.2017	Dz.U. 2017 poz. 60	Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe	Dostosowanie do reformy oświaty: „szkoły ponadpodstawowe” w miejsce gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

Zmiana od	Akt zmieniający	Tytuł aktu	Co wynikło ze zmiany
30.04.2018	Dz.U. 2018 poz. 650	Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców	Odesłania do Prawa przedsiębiorców w miejsce ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.
01.01.2020	Dz.U. 2019 poz. 1495	Zmiana niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych	Rzemiosłem może być też spółka jawna, komandytowa, komandytowo-akcyjna i jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z przekształcenia; opłaty kwotowe: mistrzowski 1400 zł, czeladniczy 700 zł, sprawdzający 250 zł, z waloryzacją; informacje o dyplomach i świadectwach trafiają do CEIDG.
01.09.2021	Dz.U. 2018 poz. 2245	Zmiana ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw	Egzamin czeladniczy w zawodach szkolnictwa branżowego przeprowadza się na podstawie podstawy programowej kształcenia w zawodzie.
13.07.2025	Dz.U. 2025 poz. 769	Ustawa deregulacyjna (prawo gospodarcze i administracyjne)	Rzemiosłem może być każda spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka z udziałem spółki handlowej, jeśli choć jeden wspólnik ma kwalifikacje i pracuje osobiście; część z nich uzyskuje status rzemieślnika dopiero po przyjęciu do cechu lub izby; protetycy słuchu (obok optyków) mogą być rzemieślnikami; spółki uzyskały prawo zrzeszania się.

4. Pełny tekst ustawy (tekst jednolity, Dz.U. 2026 poz. 46)

Tekst na podstawie obwieszczenia Marszałka Sejmu z 9 stycznia 2026 r. Pominięto przypisy redakcyjne Dziennika Ustaw.

U S T A W A

z dnia 22 marca 1989 r.

o rzemiośle

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Przedsiębiorcy wykonujący działalność gospodarczą na podstawie ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, 1795 i 1826) mogą wykonywać tę działalność z zachowaniem warunków określonych w niniejszej ustawie. Działalność takich osób jest zaliczana do rzemiosła.

Art. 2. 1. Rzemiosłem jest zawodowe wykonywanie działalności gospodarczej przez:

- 1) osobę fizyczną z wykorzystaniem jej pracy własnej i kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub
- 2) wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich wspólnie działalności gospodarczej, jeżeli działalność gospodarcza w ramach tej spółki jest wykonywana z wykorzystaniem pracy własnej oraz kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle co najmniej jednej osoby fizycznej, która jest wspólnikiem:
 - a) tej spółki cywilnej lub
 - b) spółki handlowej, z wyłączeniem spółki partnerskiej, będącej wspólnikiem tej spółki cywilnej
– jeżeli wspólnicy tej spółki cywilnej łącznie spełniają warunki do uznania za mikroprzedsiębiorcę, małego przedsiębiorcę albo średniego przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, lub
- 3) spółkę jawną z wykorzystaniem pracy własnej co najmniej jednego wspólnika będącego osobą fizyczną oraz jego kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle – jeżeli ta spółka jest mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, lub

4) spółkę komandytową z wykorzystaniem pracy własnej co najmniej jednego wspólnika będącego osobą fizyczną oraz jego kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle – jeżeli ta spółka jest mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, lub

5) spółkę komandytowo-akcyjną z wykorzystaniem pracy własnej co najmniej jednego wspólnika będącego osobą fizyczną oraz jego kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle – jeżeli ta spółka jest mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, lub

6) spółkę kapitałową z wykorzystaniem pracy własnej co najmniej jednego wspólnika albo akcjonariusza będących osobami fizycznymi oraz ich kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle – jeżeli ta spółka jest mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

1a. (uchylony)

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. Rzemiosłem:

1) nie jest działalność handlowa, transportowa, wytwórcza i usługowa artystów plastyków i fotografików oraz lecznicza, z wyłączeniem usług optyków okularowych oraz protetyków słuchu;

2) nie są usługi hotelarskie oraz usługi świadczone w ramach wykonywania wolnych zawodów.

5. (uchylony)

6. Rzemieślnikiem jest:

1) osoba fizyczna, o której mowa w ust. 1 pkt 1;

2) wspólnik spółki cywilnej osób fizycznych w zakresie wykonywanej przez nie wspólnie działalności gospodarczej – jeżeli spełniają one indywidualnie i łącznie warunki określone w ust. 1 pkt 1;

3) spółka jawna wykonująca działalność gospodarczą z wykorzystaniem pracy własnej wszystkich wspólników będących osobami fizycznymi oraz ich kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3, jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą

albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców;

4) spółka komandytowa osób fizycznych wykonująca działalność gospodarczą z wykorzystaniem pracy własnej wszystkich wspólników oraz ich kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3, jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców;

5) spółka komandytowo-akcyjna osób fizycznych wykonująca działalność gospodarczą z wykorzystaniem pracy własnej wszystkich wspólników oraz ich kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3, jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców;

6) jednoosobowa spółka kapitałowa, powstała na podstawie art. 551 § 5 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 18 i 96) w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, wykonującego we własnym imieniu działalność gospodarczą z wykorzystaniem pracy własnej oraz kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle, jeżeli powstała spółka jest mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców;

7) spółka, o której mowa w pkt 3–5, jeżeli wykonuje działalność gospodarczą z wykorzystaniem pracy własnej co najmniej jednego wspólnika oraz jego kwalifikacji zawodowych w rzemiośle potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3, pod warunkiem że pozostałymi wspólnikami są małżonek, wstępni lub zstępni wspólnika;

8) wspólnik spółki cywilnej osób fizycznych w zakresie wykonywanej przez nie wspólnie działalności gospodarczej, jeżeli działalność gospodarcza jest wykonywana z wykorzystaniem pracy własnej co najmniej jednego wspólnika oraz jego kwalifikacji zawodowych w rzemiośle, potwierdzonych dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle, pod warunkiem że pozostałymi wspólnikami są małżonek, wstępni lub zstępni wspólnika oraz wszyscy wspólnicy łącznie są mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

7. Rzemieślnikiem jest również:

- 1) wspólnik spółki cywilnej, o której mowa w ust. 1 pkt 2, inny niż wspólnik spółki cywilnej, o którym mowa w ust. 6 pkt 2 i 8,
 - 2) spółka, o której mowa w ust. 1 pkt 3–6, inna niż spółka, o której mowa w ust. 6 pkt 3–7
 - pod warunkiem zrzeszenia się w jednej z organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, o których mowa w art. 7 ust. 3 pkt 1 i 3.
8. Podmioty, o których mowa w ust. 7, nabywają status rzemieślnika z dniem podjęcia przez właściwy organ statutowy organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła uchwały o przyjęciu przedsiębiorcy do tej organizacji.

Art. 3. 1. Dowodami kwalifikacji zawodowych w rzemiośle są:

- 1) dyplom lub świadectwo ukończenia wyższej, ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej szkoły o profilu technicznym bądź artystycznym w zawodzie (kierunku) odpowiadającym dziedzinie wykonywanego rzemiosła;
 - 2) dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danemu rodzajowi rzemiosła;
 - 3) świadectwo czeladnicze albo tytuł robotnika wykwalifikowanego w zawodzie odpowiadającym danemu rodzajowi rzemiosła;
 - 4) zaświadczenie potwierdzające posiadanie wybranych kwalifikacji zawodowych w zakresie zawodu odpowiadającego danemu rodzajowi rzemiosła.
- 1a. Informacje o dowodach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, podlegają udostępnieniu w zakresie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2022 r. poz. 541, z 2024 r. poz. 1841 oraz z 2025 r. poz. 769, 1541 i 1792).
2. Osoba fizyczna, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, 2 i 8, oraz wspólnik spółki, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3–7, jest obowiązany wykazać się innymi dowodami kwalifikacji zawodowych niż określone w ust. 1, jeżeli z przepisów odrębnych ustaw wynika obowiązek posiadania takich kwalifikacji.
3. Dyplomy mistrza i świadectwa czeladnicze mogą być wydawane przez izby rzemieślnicze osobom, które złożyły stosowne egzaminy przed komisjami egzaminacyjnymi izb rzemieślniczych.
- 3a. Podstawę przeprowadzania egzaminów w zawodach odpowiadających danemu rodzajowi rzemiosła stanowią standardy wymagań egzaminacyjnych ustalone przez Związek Rzemiosła Polskiego, z zastrzeżeniem ust. 3b.
- 3b. Podstawę przeprowadzania egzaminu czeladniczego w zawodzie określonym w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043,

1160 i 1837), stanowią wymagania określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

3c. Nadzór nad działalnością komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych sprawuje Związek Rzemiosła Polskiego przez:

- 1) przeprowadzanie, zgodnie z planem nadzoru, co najmniej raz w roku kontroli działalności komisji egzaminacyjnych;
- 2) rozpatrywanie nieuwzględnionych przez izbę rzemieślniczą skarg kandydatów dotyczących prawidłowości przeprowadzenia egzaminu;
- 3) analizowanie wyników egzaminów oraz formułowanie wniosków.

3d. Osoby wykonujące czynności z zakresu nadzoru mają prawo wstępu w charakterze obserwatora na egzamin, po uprzednim powiadomieniu właściwej izby rzemieślniczej, oraz wglądu do prowadzonej przez komisję egzaminacyjną dokumentacji komisji.

3e. Osoby, o których mowa w ust. 3d, mogą wydawać komisjom egzaminacyjnym zalecenia wynikające z przeprowadzonych czynności nadzoru. Komisja egzaminacyjna w ciągu 7 dni od otrzymania zaleceń może zgłosić wobec nich zastrzeżenia do Związku Rzemiosła Polskiego. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Związek Rzemiosła Polskiego komisja egzaminacyjna jest obowiązana powiadomić Związek Rzemiosła Polskiego o realizacji zaleceń w terminie 30 dni.

3f. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności komisji egzaminacyjnych Związek Rzemiosła Polskiego może wezwać komisję do usunięcia uchybień w wyznaczonym terminie, a w przypadku nieusunięcia uchybień – odwołać osoby wchodzące w skład komisji lub cały skład komisji albo unieważnić egzamin w całości lub w części.

3g. Izba rzemieślnicza:

- 1) zatwierdza zadania i pytania egzaminacyjne, opracowane na podstawie standardów wymagań, o których mowa w ust. 3a i 3b;
- 2) zatwierdza szczegółowe kryteria oceniania;
- 3) dopuszcza kandydatów do egzaminów;
- 4) informuje kandydatów o wysokości opłaty za egzaminy – przy czym opłata wynosi za egzamin:
 - a) mistrzowski – 1400,00 zł,
 - b) czeladniczy – 700,00 zł,
 - c) sprawdzający – 250,00 zł,
 - d) poprawkowy – 50 % opłaty określonej w lit. a albo b;
- 5) prowadzi dokumentację komisji egzaminacyjnej, w tym ewidencję egzaminów;

- 6) rozpatruje skargi kandydatów dotyczące prawidłowości przeprowadzenia egzaminu;
- 7) organizuje szkolenia dla osób wchodzących w skład komisji egzaminacyjnych według programu ustalonego przez Związek Rzemiosła Polskiego.

3ga. Opłaty, o których mowa w ust. 3g pkt 4 lit. a–c, podlegają waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, jeżeli ten wskaźnik w poprzednim roku kalendarzowym wynosi co najmniej 99 %.

3h. Izba rzemieślnicza może zwolnić osobę przystępującą do egzaminu z opłaty, o której mowa w ust. 3g pkt 4.

3i. Osoby dorosłe uzyskujące i uzupełniające wiedzę i umiejętności zawodowe w formach pozaszkolnych, określonych w odrębnych przepisach, mogą przystąpić do egzaminu sprawdzającego wybrane kwalifikacje zawodowe w zakresie zawodu odpowiadającego danemu rodzajowi rzemiosła.

4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, po zasięgnięciu opinii Związku Rzemiosła Polskiego, określi, w drodze rozporządzenia, warunki powoływania komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych, warunki dopuszczania do egzaminu i sposób jego przeprowadzania, wysokość wynagrodzenia członków komisji, warunki i tryb wydawania oraz wzory świadectw czeladniczych, dyplomów mistrzowskich, zaświadczeń o zdaniu egzaminu sprawdzającego, suplementów do świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich (Europass), umieszczenie znaków graficznych informujących o poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji, o których mowa w art. 10 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 1606), a także sposobów wydawania duplikatów i dokonywania legalizacji dokumentów przeznaczonych do obrotu z zagranicą oraz wysokość odpłatności za wykonywanie tych czynności.

4a. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 4, powinno uwzględniać w szczególności wymagania, jakim powinny odpowiadać osoby wchodzące w skład komisji egzaminacyjnych, zakres obowiązujących tematów egzaminacyjnych oraz możliwość zwolnienia z części egzaminu osoby przystępującej do egzaminu.

5. Rzemieślnicy zatrudniający pracowników w celu przygotowania zawodowego w rzemiośle obowiązani są spełniać warunki określone odrębnymi przepisami oraz być członkami jednej z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 3 pkt 1 i 3.

6. Przygotowanie zawodowe w rzemiośle realizowane jest na zasadach dualnego systemu kształcenia. Nadzór nad jego przebiegiem sprawuje izba rzemieślnicza lub z jej upoważnienia cech, którego członkiem jest rzemieślnik.

Art. 3a. 1. Rzemieślnikowi – osobie fizycznej posiadającej znaczący i uznany dorobek zawodowy w zakresie wytwarzania lub odtwarzania przedmiotów o charakterze artystycznym lub zabytkowym, naprawy i konserwacji takich przedmiotów, naprawy i konserwacji

zabytkowych obiektów budowlanych oraz świadczenia usług związanych z artystycznym zdobieniem obiektów budowlanych może zostać nadany tytuł honorowy „Mistrz Rzemiosł Artystycznych”.

2. Tytuł honorowy „Mistrz Rzemiosł Artystycznych” nadaje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb nadawania tytułu honorowego „Mistrz Rzemiosł Artystycznych”,
- 2) podmioty uprawnione do występowania z wnioskiem o nadanie tytułu,
- 3) warunki, jakie musi spełniać wniosek o nadanie tytułu,
- 4) wzór dyplomu potwierdzającego nadanie tytułu
– mając na względzie wspieranie zanikających zawodów oraz promocję umiejętności istotnych dla funkcjonowania wielu dziedzin kultury i sztuki jak również ochrony dziedzictwa narodowego.

Rozdział 2

Podstawowe prawa i obowiązki rzemieślnika

Art. 4. 1. Rzemieślnik ma prawo:

- 1) zrzeszania się w organizacjach, o których mowa w art. 7 ust. 3 pkt 1 i 3, na zasadach określonych w ustawie;
 - 2) wybierać i być wybieranym do organów samorządu gospodarczego rzemiosła;
 - 3) korzystać z uproszczonych (zryczałtowanych) form opodatkowania oraz zwolnień i ulg podatkowych na zasadach powszechnie obowiązujących przedsiębiorców.
- 1a. Prawo, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przysługuje również wspólnikowi spółki cywilnej oraz spółkom, o których mowa w art. 2 ust. 7.
2. W przypadku śmierci osoby fizycznej posiadającej kwalifikacje, o których mowa w art. 3 ust. 1, współmałżonek pozostający do chwili śmierci na jego utrzymaniu oraz małoletni zstępni mają prawo nadal wykonywać rzemiosło w warunkach i na zasadach obowiązujących tę osobę.
 3. Na rachunek zstępnych rzemiosło może być wykonywane przez ustawowego opiekuna do czasu osiągnięcia przez nich pełnoletności lub ukończenia nauki w szkołach ponadpodstawowych lub wyższych.
 4. Uprawnienia, o których mowa w ust. 2, przysługują także pozostającym na utrzymaniu osoby fizycznej posiadającej kwalifikacje, o których mowa w art. 3 ust. 1, do chwili jej śmierci

pełnoletnim zstępnym pobierającym naukę w szkołach podstawowych, szkołach ponadpodstawowych lub wyższych przez okres pobierania przez nich nauki w tych szkołach.

5. W przypadku gdy dany rodzaj rzemiosła może być wykonywany wyłącznie po wykazaniu się przez osobę fizyczną posiadającą kwalifikacje, o których mowa w art. 3 ust. 1, innymi dowodami kwalifikacji zawodowych, o których mowa w art. 3 ust. 2, małżonek lub zstępni, o których mowa w ust. 3 i 4, wykonują działalność za pośrednictwem osoby posiadającej wymagane kwalifikacje.

Art. 5. 1. Rzemieślnik jest obowiązany przestrzegać zasad etyki i godności zawodowej.

2. Szczegółowe zasady etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania rzemiosła cechowego określa samorząd gospodarczy rzemiosła.

3. Przepis ust. 1 dotyczy także członków organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, o których mowa w art. 7 ust. 7 pkt 1.

Art. 6. 1. Rzemieślnicy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie zasad etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania rzemiosła.

2. Zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej i tryb postępowania dyscyplinarnego określają statuty organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła.

Rozdział 3

Samorząd gospodarczy rzemiosła

Art. 7. 1. Tworzy się samorząd gospodarczy rzemiosła.

2. Samorząd gospodarczy rzemiosła jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko przepisom prawa.

3. Organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła są:

- 1) cechy;
- 2) (uchylony)
- 3) izby rzemieślnicze;
- 4) Związek Rzemiosła Polskiego.
- 5) (uchylony)

4. Organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła tworzone są z inicjatywy członków na zasadzie dobrowolnej przynależności.

5. Do zadań samorządu gospodarczego rzemiosła należy w szczególności:

- 1) promocja działalności gospodarczej i społeczno-zawodowej rzemiosła;
- 2) nadzór nad organizacją i przebiegiem procesu przygotowania zawodowego w rzemiośle;

- 3) udzielanie pomocy rzemieślnikom i innym przedsiębiorcom zrzeszonym w organizacjach samorządu gospodarczego rzemiosła;
 - 4) reprezentowanie interesów środowiska rzemieślniczego wobec organów administracji publicznej;
 - 5) uczestniczenie w realizacji zadań z zakresu oświaty i wychowania w celu zapewnienia wykwalifikowanych kadr dla gospodarki, w tym prowadzenie szkół.
6. Właściwi ministrowie zasięgają opinii Związku Rzemiosła Polskiego odnośnie do projektów aktów prawnych dotyczących rzemiosła.
7. Za zgodą organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła jej:

1) członkami mogą być także:

- a) małżonek lub zstępny osoby, o której mowa w art. 2 ust. 1, jeżeli uczestniczy w wykonywaniu przez tę osobę działalności gospodarczej w zakresie rzemiosła,
- b) osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą, niebędące rzemieślnikami, zatrudniające niewięcej niż 250 pracowników;

2) członkami wspierającymi mogą być osoby prawne wykonujące działalność gospodarczą.

Art. 8. Organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła wymienione w art. 7 ust. 3 mają osobowość prawną.

Art. 9. 1. Cechy są organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła zrzeszającymi rzemieślników według kryterium terytorialnego lub według rodzaju działalności gospodarczej.

2. Podstawowym zadaniem cechu jest w szczególności utrwalanie więzi środowiskowych, postaw zgodnych z zasadami etyki i godności zawodu, a także prowadzenie na rzecz członków działalności społeczno-organizacyjnej, kulturalnej, oświatowej i gospodarczej, a także reprezentowanie interesów członków wobec organów administracji i sądów.

Art. 10. 1. Spółdzielnie rzemieślnicze działają na zasadach określonych w przepisach Prawa spółdzielczego.

2. Zadaniem spółdzielni rzemieślniczych jest w szczególności organizowanie działalności usługowej i wytwórczej rzemiosła, udzielanie pomocy członkom w wykonywaniu ich zadań oraz prowadzenie własnej działalności gospodarczej i społeczno-wychowawczej.

Art. 11. 1. Izby rzemieślnicze są organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła zrzeszającymi cechy, spółdzielnie rzemieślnicze, rzemieślników nienależących do cechów, a także inne jednostki organizacyjne, jeżeli ich celem jest wspieranie rozwoju gospodarczego rzemiosła. Izby mogą w swych statutach przyjmować nazwy z dodatkiem wyrazów „przedsiębiorczość” lub „przedsiębiorca” użytych w odpowiednim przypadku, a także określić zawierających wskazanie regionu.

2. Podstawowym zadaniem izb rzemieślniczych jest pomoc w reprezentowaniu zrzeszonych organizacji oraz rzemieślników wobec organów administracji publicznej oraz innych organizacji i instytucji, udzielanie swym członkom pomocy instruktażowej i doradczej oraz przeprowadzanie egzaminów kwalifikacyjnych. Szczegółowy zakres zadań izb rzemieślniczych określają ich statuty.

3. Izby rzemieślnicze są uprawnione do potwierdzania egzaminów kwalifikacyjnych świadectwami czeladniczymi i dyplomami mistrzowskimi oraz do opatrywania ich pieczęcią z godłem Państwa.

3a. Izby rzemieślnicze są uprawnione do potwierdzania wyników egzaminów sprawdzających zaświadczeniami o posiadaniu wybranych kwalifikacji zawodowych w zakresie zawodu odpowiadającego danemu rodzajowi rzemiosła.

3b. Izby rzemieślnicze realizują zadania określone w art. 44 ust. 3c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy.

4. Ilekroć w przepisach prawa mówi się o izbie rzemieślniczej, należy przez to rozumieć izbę rzemieślniczą, utworzoną w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie, bez względu na nazwę przyjętą w jej statucie.

Art. 12. 1. Organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła wymienione w art. 7 ust. 3 pkt 1–3 mogą powołać ogólnopolską reprezentację, zwaną „Związek Rzemiosła Polskiego”.

2. W Związku Rzemiosła Polskiego mogą się zrzeszać izby rzemieślnicze, a także cechy o zasięgu ogólnopolskim.

3. Związek Rzemiosła Polskiego może być utworzony z inicjatywy co najmniej 10 organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, wymienionych w art. 7 ust. 3 pkt 2 i 3, oraz cechów ogólnopolskich, które zadeklarują członkostwo w tym związku w drodze uchwał walnych zgromadzeń.

4. Podstawowym zadaniem Związku jest zapewnienie zrzeszonym w nim organizacjom pomocy w realizacji zadań statutowych, rozwijanie działalności społeczno-zawodowej oraz reprezentowanie interesów rzemiosła w kraju i za granicą.

5. Związek Rzemiosła Polskiego pełni względem spółdzielni rzemieślniczych funkcje związku rewizyjnego, w trybie i na zasadach określonych w przepisach Prawa spółdzielczego.

Art. 13. Szczegółowe zadania organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, ich ustrój, stosunki prawne członków ustalane są w statutach uchwalanych przez zjazdy lub walne zgromadzenia tych organizacji.

Art. 14. Zasady gospodarki finansowej organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła oraz zasady wynagradzania zatrudnionych w nich pracowników określają walne zgromadzenia (zjazdy delegatów) tych organizacji, jeżeli inne przepisy nie stanowią inaczej.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 15. (pominięty)

Art. 16. Cechy i izby rzemieślnicze mogą być tworzone w trybie inicjatyw założycielskich lub w drodze podziału istniejących organizacji pod warunkiem zapewnienia samodzielności finansowej.

Art. 17. 1. Podstawą utworzenia cechu w trybie inicjatywy założycielskiej jest uchwalenie statutu cechu odpowiadającego wymogom określonym w art. 16 przez co najmniej 30 członków założycieli.

2. Podstawą utworzenia cechu w trybie podziału jest uchwała walnego zgromadzenia cechu podlegającego podziałowi, powzięta w trybie określonym w statucie, zawierająca postanowienia o zasadach podziału z uwzględnieniem podziału składników majątkowych oraz praw i zobowiązań cechu podlegającego podziałowi.

Art. 18. Przepis art. 17 stosuje się odpowiednio do izb rzemieślniczych, z tym że liczba członków założycieli (cechów) wynosi co najmniej 20.

Art. 19. 1. Cechy rzemieślnicze, izby rzemieślnicze i Związek Rzemiosła Polskiego podlegają obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

2. Organizacje, o których mowa w ust. 1, uzyskują osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 20. (pominięty)

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 1989 r.

Źródła

- [ISAP – ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle](#)
- [Tekst jednolity Dz.U. 2026 poz. 46 \(PDF\)](#)
- [API Sejmu \(ELI\) – dane aktu i lista nowelizacji](#)
- Treść aktów zmieniających: API Sejmu, adresy
api.sejm.gov.pl/eli/acts/DU/<rok>/<pozycja>/text.pdf

Związek
Rzemiosła
Polskiego

Rada Młodych Rzemieślników
przy Związku Rzemiosła Polskiego

Opracowanie: Patryk Kowalski, V-ce Przewodniczący Rady Młodych

Opracowanie:

Patryk Kowalski

V-ce Przewodniczący Rady Młodych przy Związku Rzemiosła Polskiego